

Wprowadzenie

Do Czytelników „Kwartalnika Pedagogicznego” kierujemy kolejny numer, poświęcony wybranym zagadnieniom z zakresu szeroko rozumianej edukacji i pedagogiki. Autorzy zamieszczonych w tomie artykułów podejmują ważne problemy zasługujące na pogłębione i wszechstronne analizy. Teksty różnią się zakresem problemowym, a przede wszystkim podejściem metodologicznym.

Alsu Shakmaeva w artykule przeglądowym *Math anxiety – When the emotional brain paralyzes the thinking brain* dokonuje usystematyzowania wiedzy z zakresu badań dotyczących problemu pojawiającego się u uczniów lęku przed matematyką jako przedmiotem nauczania w szkole. Autorka, zbierając i konfrontując ze sobą wnioski z wielu publikacji źródłowych, omawia zarówno wczesne badania nad pojęciem lęku przed matematyką, jak i najnowsze badania eksplorujące mechanizmy przejawiania się lęku przed matematyką na przykładzie badań aktywności mózgu pod wpływem bodźców matematycznych. W prowadzonych analizach skupia się na czynnikach związanych z rodziną, szkołą, grupą rówieśniczą, które odgrywają ważną rolę w powstawaniu lęku przed matematyką, omawia narzędzia stosowane do pomiaru poziomu lęku przed matematyką w różnych grupach wiekowych, a także analizuje wyjaśnienia relacji między lękiem przed matematyką a osiągnięciami matematycznymi uczniów.

Małgorzata Kamińska w artykule: *Praca zespołowa nauczycieli – od kultury indywidualizmu do kultury współdziałania* podejmuje problematykę pracy zespołów nauczycielskich w polskich szkołach. Autorka przedstawia wyniki badań sondażowych dotyczące opinii nauczycieli na temat współpracy zespołowej w szkole w rozumieniu praktyk organizacyjnych podejmowanych przez grupę nauczycieli w celu realizacji ustalonych wspólnie zadań, których skuteczne przeprowadzenie wiąże się ze świadomością celu, określonymi normami i synergicznym wykorzystaniem potencjału kompetencyjnego członków zespołu. Uzyskane wyniki pokazują, że nauczyciele i dyrektorzy szkół doceniają wartość pracy zespołowej, choć część z nich ma dość krytyczny stosunek do realizacji leżących u podstaw pracy zespołowej założeń w praktyce szkolnej. Badani zauważają symptomy świadczące o izolacyjnym

charakterze pracy nauczyciela i o dominacji sposobów myślenia i działania, charakterystycznych dla kultury indywidualizmu i rywalizacji. Inni z kolei wyrażają się bardzo pozytywnie na temat współpracy zespołowej w macierzystych szkołach lub traktują „pracę za zamkniętymi drzwiami” jako naturalne zjawisko, przejaw autonomii nauczycielskiej sprzyjający nabieraniu pewności siebie i poczuciu bezpieczeństwa zawodowego. Badani przedstawili własne propozycje poprawy jakości pracy zespołowej.

Yedil Nurymbetov w artykule: *Recruiting the high-achieving graduates to the teaching profession – The case of Kazakhstan* podejmuje niezwykle ważny problem atrakcyjności zawodu nauczyciela. Autor analizując sytuację nauczycieli w Kazachstanie, ukazuje najnowsze reformy oświatowe w Kazachstanie i ich wpływ na edukację nauczyciela oraz postrzeganie zawodu nauczyciela. Autor stawia tezę, że jednym z głównych wskaźników atrakcyjności zawodu nauczyciela może być wybieranie tego zawodu przez najzdolniejszych uczniów szkół średnich. Przedstawione wyniki badań ilościowych dowodzą, że wdrożone reformy oświatowe mające na celu podniesienie prestiżu zawodu nauczyciela przynoszą pozytywny efekt: zawód ten jest wybierany przez absolwentów szkół średnich mających wysokie osiągnięcia edukacyjne.

Urszula Dobrosielska w tekście *Pedagogiczne możliwości tekstu literackiego. Inspiracje myślą Jana Błońskiego* podkreśla konieczność uwzględnienia głosu krytyki literackiej w dyskusji o wychowaniu i jednocześnie przedstawia pedagogiczne możliwości tekstu wydobyte z krytyki literackiej i filozofii hermeneutycznej. Swoją uwagę skupia na tekstach Jana Błońskiego. Autorka, inspirując się dziełem Gadamera *Prawda i metoda*, poszukuje w pracach Błońskiego podejścia interpretacyjnego dla jej rozważań dotyczących znaczenia literatury w wychowaniu. W poszukiwaniu inspirującego myśl pedagogiczną sposobu rozumienia dialogu między czytelnikiem a utworem literackim prowadzi refleksję nad pojęciami wrażliwości oraz tradycji.

Marek Jurczyszyn w tekście zatytułowanym: *Johna Locke’a myśl wychowawcza w kwestii nabywania cnót moralnych* rekonstruuje założenia leżące u podstaw propozycji Locke’a w zakresie wychowania moralnego. Autor wskazuje na priorytetowe zadania wychowania, a zwłaszcza na rozwijanie u wychowanków cnót moralnych. W zdobywaniu cnót liczą się zarówno wysiłek wychowanka, jak i siła oddziaływania rodziny, nauczyciele i wychowawcy, umiejętność rozpoznawania zagrożeń świata oraz dogłębna znajomość prawd wiary i reguł moralnych zawartych w Biblii.

Karolina Czerwiec w artykule *Experiences of parents of an intersex child – A case study* podejmuje kwestię interplciowości, która jest rzadko poruszana na gruncie pedagogiki. Tymczasem społeczna sytuacja osób interplciowych często jest szczególnie trudna, co w dużej mierze wynika z niewiedzy i nieświadomości społecznej w zakresie różnorodności biologicznej ludzi. Autorka prezentuje własne bada-

nia poświęcone analizie doświadczeń rodziców dzieci interplciowych w zakresie kształtowania tożsamości płciowej dzieci w kontekście uwarunkowań społecznych i edukacyjnych. Na potrzeby badań autorka wykorzystała paradygmat interpretacyjny i metodę studium przypadku. Badania pokazują, że rodzic w sytuacji posiadania interplciowego dziecka potrzebuje wsparcia lekarzy, psychologów, rodziny, jak również bezpiecznej przestrzeni społecznej.

Ten numer czasopisma zamyka tekst Eweliny Franczyk-Sikorskiej pod tytułem: *Terapia z udziałem zwierząt (animal assisted therapy) jako komplementarna metoda terapii*. Autorka odpowiadając na pytanie dotyczące tego, czym jest *animal assisted therapy* (AAT), prezentuje podstawowe założenia tej terapii, wytyczne dotyczące jej stosowania oraz cele, jakie można osiągnąć przy jej pomocy. Problematiczna wydaje się być kwestia regulacji prawnych w Polsce, dotyczących standardów pracy i wymogów, jakie należy spełnić, aby móc taką formę terapii prowadzić. Podstawą efektywnej i bezpiecznej terapii zarówno dla jej uczestników, jak i zwierząt jest uwzględnienie wytycznych określonych przez Międzynarodowe Stowarzyszenie Organizacji Zajmujących się Interakcjami Ludzi i Zwierząt (IAHAIO).